

L Ö G

33

8. marz

um úthlutun jeppabifreiða og heimilisdráttarvéla.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Að ég samkvæmt 3. gr. laga nr. 3 27. jan. 1951, um breyting á og viðauka við lög nr. 43 23. maí 1949, um innflutning og úthlutun jeppabifreiða til landbúnaðarþarfa o. fl., hef látið fella meginmál hinna fyrrnefndu laga inn í lög nr. 43 frá 23. maí 1949, og gef lögin út samkvæmt því í einu lagi með fyrirsögninni: Lög um úthlutun jeppabifreiða og heimilisdráttarvéla:

1. gr.

Þar, sem talað er um jeppabifreiðar í lögum þessum, er einnig átt við aðrar þær tegundir bifreiða, er hentugar þykja og fluttar kunna að verða inn til landbúnaðarþarfa.

Meðan innflutningur og gjaldeyrisviðskipti eru háð ákvörðunum ríkisvaldsins, ákveður ríkisstjórnin eða sá aðili, er fer með þessi mál fyrir hennar hönd, tölu þeirra jeppabifreiða eða annarra slíkra bifreiða, sem heimilt er að flytja til landsins ár hvert. Með innflutningi þessum skal að því stefnt að fullnægja svo fljótt sem verða má þörfum landsbúa fyrir þessar bifreiðar og að nægur forði af varahlutum til þeirra sé ávallt fyrirliggjandi í landinu. Gjaldeyris- og innflutningsleyfi fyrir þessum bifreiðum skal bundið því skilyrði, að innflytjandi afhendi þeim, er öðlalt hafa kauprétt samkvæmt lögum þessum, bifreiðarnar fyrir hæfilegt verð að dómi verðlagsyfirvaldanna.

2. gr.

Úthlutun þeirra bifreiða, er um ræðir í 1. gr., annast 5 manna nefnd. Skulu 2 þeirra kosnir af stjórn Búnaðarfélags Íslands, 2 af stjórn Stéttarsambands bænda og einn af landbúnaðarnefndum Alþingis. Kosning þeirra gildir til 2 ára. Sömu aðilar kjósa jafnmarga varamenn. Nefndin kýs sér sjálf formann. Kostnaður við störf nefndarinnar greiðist af hlutaðeigandi aðilum í réttu hlutfalli við þátttöku þeirra í nefndinni.

3. gr.

Fjóra fimmtu hluta þeirra bifreiða, sem nefndin fær til ráðstöfunar, má hún aðeins afhenda bændum eða mönnum, er starfa að búum þeirra og í félagi við þá og eru heimilisfastir í sveitinni og stofnunum landbúnaðarins og starfsmönnum þeirra, skógrækt og sandgræðsla með talin, sem verða vegna starfa sinna í sveitunum að ferðast mikið með bifreiðum.

4. gr.

Nefndin aflar sér árlega svo áreiðanlegra upplýsinga sem föng eru á um tölu þeirra býla á landinu, er geta haft full not jeppabifreiða til flutninga og annarra heimilisþarfa. Að fengnum þessum upplýsingum og tilkynningu gjaldeyrisyfirvaldanna um væntanlegan innflutning jeppabifreiða á árinu, tekur nefndin ákvörðun um skiptingu bifreiðanna milli sveitarfélaga. Við skiptin skal þess gætt, að bifreiðarnar skiptist milli búnaðarfélaganna í sem réttustu hlutfalli við tölu þeirra búenda í hverju búnaðarfélagi, sem geta haft bifreiðanna not, eins og áður er sagt, enda sé þá tekið fullt tillit til þeirra jeppabifreiða, sem áður hefur verið úthlutað. Að skiptum loknum tilkynnir nefndin formönnum búnaðarfélaganna tölu þeirra bifreiða, sem væntanlega koma til úthlutunar í félagið á því ári.

33

8. marz

Stjórnir hreppabúnaðarfélaga taka á móti umsóknum bænda um jeppabifreiðar, hver af sínu félagssvæði. Nú berast búnaðarfélagssstjórn umsóknir um fleiri jeppabifreiðar en úthlutað verður í hreppinn á því ári, og gerir hún þá tillögu um, hverjum af umsækjendum hún vill mæla með að því sinni, og sendir tillöguna að því búnu ásagt rökstuddri greinargerð fyrir henni til úthlutunarnefndar. Verði búnaðarfélagssstjórn ekki á eitt sátt, er minni hlutanum heimilt að senda einnig tillögur sínar ásamt greinargerð fyrir þeim til nefndarinnar.

6. gr.

Stjórnir hreppabúnaðarfélaga skulu leitast við í tillögum sínum um úthlutun jeppabifreiða að fylgja eftirgreindum reglum:

1. Að þeir einir komi til greina, er geta vegna samgönguskilyrða haft full not bifreiðanna til flutnings á fólki og vörum að og frá heimilum sínum.
2. Að bændur gangi fyrir öðrum hreppsbum.
3. Að þeir bændur sitji í fyrirrúmi, er afskekktast búa eða eiga lengsta leið á þjóðveg og mesta hafa flutningsþörfina.
4. Nú er ekki teljandi munur á aðstöðu umsækjenda, og skal þá láta tvo eða fleiri bændur, sem sameinast um eina bifreið, ganga fyrir einstaklingum.

Óheimilt er að úthluta jeppabifreiðum til þeirra, sem áður hafa fengið slíkar bifreiðar við úthlutun, eiga keyrslufæra fólksbifreið eða hafa keyrslufæra fólksbifreið á heimili sínu. Nú hefur sveitarheimili keyrslufæra vörubifreið, og kemur það heimili því aðeins til greina við úthlutun, að ekki liggi fyrir umsóknir frá öðrum, er hafa óskoraðan rétt til úthlutunar jeppabifreiða.

7. gr.

Pegar úthlutunarnefnd hafa borizt tillögur frá stjórnnum hreppabúnaðarfélaganna og hefur athugað þær ásamt öðrum upplýsingum, ef fyrir liggja og að þessu lúta, úthlutar hún bifreiðunum. Að lokinni úthlutun sendir nefndin stofnunum landbúnaðarins og stjórnnum hreppabúnaðarfélaga tilkynningu um, hverjir af umsækjendum þeirra fá úthlutað jeppabifreið. Óheimilt er að afhenda bifreið fyrir en úthlutunarnefnd hefur borizt skrifleg yfirlýsing frá stjórn hlutaðeigandi stofnunar eða búnaðarfélags um, að hún skuldbindi sig að hlutast til um, að eigandi bifreiðarinnar hlíti fyrir mælum laganna í öllum greinum, og tilkynna nefndinni, ef út af ber.

8. gr.

Bifreiðar, sem úthlutað er til landbúnaðarstofnana eða starfsmönnum þeirra samkv. 3. gr., er óheimilt að selja án samþykkis úthlutunarnefndar. Nú hættir slíkur starfsmaður störfum hjá félaginu eða stofnuninni, er hann hefur unnið hjá, og skal hann þá afhenda bifreiðina þeim aðila, er útvegaði honum bifreiðina, nema úthlutunarnefnd heimili annað eftir tillögum hlutaðeigandi forstöðumanns eða félagsstjórnar.

Aðrar jeppabifreiðar, sem úthlutað er samkv. ákvæðum laga þessara til afnota í ákveðnum sveitarfélögum, er óheimilt að selja, gefa eða flytja burt úr hreppnum án samþykkis stjórnar hlutaðeigandi búnaðarfélags, sem hlutast til um, að bifreiðin sé áður auglýst til kaups fyrir hreppsúa.

Nú vilja hreppsúar ekki kaupa bifreiðina, og skal eigandi þá bjóða hana úthlutunarnefnd til ráðstöfunar, enda ábyrgist hún honum andvirði bifreiðarinnar. Vilji nefndin ekki sinna boði seljanda, eða honum hefur ekki borizt svar frá nefndinni mánuði eftir að víst er, að tilboðið barst henni í hendur, er eiganda heimilt að ráðstafa bifreiðinni.

Engar bifreiðar, sem um ræðir í lögum þessum, má selja nema með leyfi nefnd- 33
arinnar og ekki yfir kostnaðarverði að meðtöldum söluskatti, þó að frádreginni 8. marz
hæfilegri fyrningu og skemmdum á bifreiðinni, ef einhverjar eru.

9. gr.

Nú þykir augljóst, að kaupandi, sem fengið hefur jeppabifreið fyrir atbeina
úthlutunarnefndar, hefur notað sér yfirvarp til að eignast hana, þ. e. notar hana
t. d. ekki á heimili sínu eða í sambandi við starf sitt eða atvinnurekstur, og ber
nefndinni þá að krefjast þess, að bifreiðinni verði skilað aftur til nefndarinnar.

10. gr.

Bifreið, sem ráðstafað hefur verið gagnstætt ákvæðum laga þessara, skal afhent
úthlutunarnefnd gegn upphaflegu kostnaðarverði að frádreginni fyrningu og skemmd-
um, er dómkvaddir menn meta.

11. gr.

Stjórnnum hreppabúnaðarfélaga ber skylda til, hverri á sínu félagssvæði, að
fylgjast með því, að fyrirmælum þessara laga sé fylgt, og tilkynna úthlutunarnefnd,
ef út af ber, en úthlutunarnefnd hlutast til um rannsókn málsins.

12. gr.

Meðan innflutningur og gjaldeyrisleyfi er háð ákvörðun ríkisvaldsins, skal
úthlutunarnefnd jeppabifreiða, sem um ræðir í 2. gr., einnig úthluta til bænda þeim
heimilisdráttarvélum, sem til landsins eru fluttar.

13. gr.

Skylt er að skrásetja allar dráttarvélar og festa á þær spjald með einkennis-
stöfum þeirra. Skal hver dráttarvél fá einkennisstaf bifreiða viðkomandi umdæmis,
en að auki lítið d, er standi á eftir einkennisstaf umdæmisins og áður en tölustafur(ir)
kemur, er einkennir vélina. Skrásetninguna annast sýslumenn með aðstoð hrepp-
stjóra, bæjarfógetar og lögreglustjórar, og halda þeir skrásetningarbók yfir allar
dráttarvélar í umdæminu og einkennisstafi þeirra. Dráttarvélareiganda ber að til-
kynna um vélina, tegund og gerð hennar, og greiða kr. 10.00 — tíu krónur — í skrá-
setningargjald. Skrásetningarskrifstofum er skylt að láta úthlutunarnefndinni í té
um hver áramót skrá um allar dráttarvélar og jeppabifreiðar, svo og tegund þeirra
og gerð, og taka sérstaklega fram, hverjar eru notaðar til landbúnaðarstarfa.

14. gr.

Stjórnnum búnaðarfélaga ber, hverri á sínu félagssvæði, að taka á móti um-
sóknum bænda á dráttarvélum, og fer með þær, eftir því sem við á, eins og fyrir er
mælt í 5. gr. Skýrslur um umsóknir bænda um dráttarvélar og jeppabifreiðar skulu
komnar til úthlutunarnefndar fyrir lok nóvembermánaðar ár hvert, og skal nefndin
vinna að því, þegar innflutningur er ákveðinn, að umsóknirnar séu teknar til greina
þannig, að sem réttust hlutföll haldist milli dráttarvéla og jeppabifreiða.

15. gr.

Innflutningsyfirvöldin ákveða tölu þeirra heimilisdráttarvéla, sem leyft er að
flytja til landsins, og tilkynna það úthlutunarnefndinni, sem síðan skiptir þeim
dráttarvélum milli umsækjenda. En ákvörðun um það, hvaða fáanlegar vélategundir
eru fluttar inn, er á valdi þeirra einstaklinga, sem fá úthlutað vélum frá nefndinni,
sbr. 19. gr.

Við skiptin skal nefndin hafa hliðsjón af þeim skýrslum, er fyrir liggja. Hún
skal taka tillit til þess, hve margar dráttarvélar og jeppar, sem notaðir eru til land-
búnaðarstarfa, eru á félagssvæðinu.

33

8. marz

16. gr.

Óheimilt er fyrst um sinn að úthluta heimilisdráttarvél til einstaklings, sem áður hefur fengið slíka vél eða á hana í nothæfu ástandi. Sama gildir, ef hann á jeppabifreið og hefur fengið undanþágu frá bifreiðaskatti.

17. gr.

Nú fær einhver úthlutað dráttarvél eða jeppabifreið og einhverra orsaka vegna kaupir hana ekki á því ári, sem leyfið er veitt fyrir. Skal hann þá tilkynna það úthlutunarnefnd, sem þá úthlutar vélinni eða bifreiðinni til annars umsækjanda innan sama búnaðarfélags.

Ekki má eigandi dráttarvélar eða jeppabifreiðar selja hana, nema með samþykki stjórnar búnaðarfélags, þar sem hann er búsettur.

18. gr.

Að skiptum loknum tilkynnir nefndin hlutaðeigandi umsækjendum úthlutun vélanna og bifreiðanna.

19. gr.

Sá, sem tilkynningu fær um úthlutun dráttarvélar eða jeppabifreiðar, skal afhenda tilkynninguna þeim innflytjanda, er flytur inn þá dráttarvéla- eða jeppabifreiðategund, er hann óskar að fá. Innflytjandinn afhendir svo þær tilkynningar, sem honum hafa borizt, þeim valdhafa, er gjaldeyri úthlutar, og skal hann eiga rétt á gjaldeyrisleyfi samkvæmt því.

20. gr.

Úthlutunarnefnd jeppabifreiða skal í októbermánuði ár hvert gera úætlun um það, hvað er nauðsynlegt að flytja inn á næsta ári af varahlutum til jeppabifreiða og dráttarvéla, sem til eru í landinu, og einnig innflutning á nytsamlegustu verkfærum, sem aflvélnar geta dregið við vinnu og flutninga, svo að þær komi að sem bestum notum. Þessi áætlun sé send innflutningsyfirvöldunum, og ber að leggja á það ríka áherzlu, að þessi innflutningur fáiist.

21. gr.

Brot gegn lögum þessum og reglugerð varða sektum frá 200—10000 kr.

Bráðabirgðaákvæði.

Þeir aðilar, sem áður hafa fengið gjaldeyris- og innflutningsleyfi fyrir jeppabifreiðum, greitt hluta andvirðis fyrir árslok 1947, en ekki fengið bifreiðarnar, skulu ganga fyrir um úthlutun að öðru jöfnu.

Gjört að Bessastöðum, 8. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.